Psixologik xizmat jarayonida diagnostika, profilaktika va korreksion ishlarning integratsiyalashgan modeli

Hamidova Ruxshona Isfandiyor qizi
Innovatsion texnologiyalar universiteti
Psixologiya yo'nalishi 3-kurs talabasi
Maxsutova Feruza Mamirvoy qizi
Innovatsion texnologiyalar universiteti
Psixologiya yo'nalishi 3-kurs talabasi

Annotatsiya. Ushbu maqolada psixologik xizmat jarayonida diagnostika, profilaktika va korreksion ishlarning o'zaro bog'liqligi hamda ularni yagona tizim asosida tashkil etish masalalari yoritilgan. Psixologik xizmatning asosiy yo'nalishlari bo'lgan psixodiagnostika, psixoprofilaktika va psixokorreksiya ishlarining mazmuni, vazifalari hamda amaliy ahamiyati tahlil qilingan. Shuningdek, o'quvchilar shaxsini har tomonlama o'rganish, mavjud psixologik muammolarni erta aniqlash, ularning oldini olish va bartaraf etishga qaratilgan integratsiyalashgan modelning afzalliklari ko'rsatib berilgan. Maqolada ta'lim muassasalarida psixologik xizmat samaradorligini oshirish, o'quvchilarning ruhiy salomatligini mustahkamlash va ularning ijtimoiy moslashuvini ta'minlashda kompleks yondashuvning ahamiyati ochib berilgan.

Kalit so'zlar: Psixologik xizmat, psixodiagnostika, psixoprofilaktika, psixokorreksiya, integratsiyalashgan model, o'quvchi shaxsi, ruhiy salomatlik, psixologik yordam, ta'lim muassasasi, profilaktik faoliyat, korreksion ishlar, psixologik qo'llab-quvvatlash, ijtimoiy moslashuv, psixologik monitoring, emotsional barqarorlik, psixologik rivojlanish

Zamonaviy ta'lim tizimida psixologik xizmat o'quvchilarning intellektual, emotsional va ijtimoiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlashga qaratilgan muhim faoliyat turi hisoblanadi. Psixologik xizmatning asosiy maqsadi ta'lim jarayoni ishtirokchilarining psixologik farovonligini ta'minlash, shaxs rivojlanishiga to'sqinlik qiluvchi omillarni aniqlash hamda ularni bartaraf etish orqali sog'lom psixologik muhit yaratishdan iboratdir. Bugungi kunda ta'lim muassasalarida psixologik xizmat faoliyati faqatgina muammolar yuzaga kelgandan keyin yordam ko'rsatish bilan cheklanib qolmay, balki muammolarning oldini olish, o'quvchilarning shaxsiy imkoniyatlarini rivojlantirish va ularning psixologik salomatligini mustahkamlashga ham xizmat qilmoqda. Psixologik xizmat tizimi odatda diagnostika, profilaktika, maslahat berish, korreksion-rivojlantiruvchi ishlar va psixologik ma'rifat yo'nalishlarini o'z ichiga oladi. Ushbu yo'nalishlarning har biri alohida ahamiyatga ega bo'lsa-da, ularni bir-biridan ajratgan holda tashkil etish kutilgan natijalarni bermasligi mumkin. Shu sababli zamonaviy psixologiyada integratsiyalashgan yondashuv konsepsiyasi keng qo'llanilmoqda. Integratsiyalashgan yondashuv psixologik xizmatning barcha tarkibiy qismlarini yagona maqsad va vazifalar asosida o'zaro bog'liq holda amalga oshirishni nazarda tutadi.

Integratsiyalashgan modelning mohiyati shundaki, psixolog dastlab o'quvchilarning psixologik holatini diagnostika vositalari yordamida o'rganadi. Diagnostika natijalariga asoslanib ehtimoliy xavf omillari aniqlanadi va profilaktik tadbirlar rejalashtiriladi. Agar ayrim o'quvchilarda psixologik muammolar yoki rivojlanishdagi qiyinchiliklar kuzatilsa, ularga korreksion-rivojlantiruvchi dasturlar ishlab chiqiladi. Bunday tizim o'quvchilar bilan ishlashda uzluksizlikni ta'minlaydi va psixologik xizmat samaradorligini oshiradi. Ta'lim muassasasida integratsiyalashgan modelni joriy etish o'quvchilarning individual xususiyatlarini chuqur o'rganish imkonini beradi. Har bir o'quvchining qobiliyati, qiziqishi, emotsional holati, kommunikativ ko'nikmalari va motivatsion xususiyatlari muntazam kuzatib boriladi. Natijada psixolog o'quvchi rivojlanishidagi ijobiy va salbiy tendensiyalarni o'z vaqtida aniqlaydi hamda zarur choralarni belgilaydi. Bu esa o'quvchilarning maktab muhitiga moslashuvi, tengdoshlari bilan munosabatlari va ta'limdagi muvaffaqiyatlariga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Integratsiyalashgan yondashuvning yana bir muhim jihati psixolog, pedagog va ota-onalar hamkorligini mustahkamlashdan iborat. O‘quvchi shaxsining rivojlanishi ko‘plab omillarga bog‘liq bo‘lganligi sababli, faqat psixologning sa’y-harakati bilan yuqori natijalarga erishish qiyin. Shu bois psixologik xizmat faoliyatida barcha manfaatdor tomonlarning hamkorligi muhim ahamiyat kasb etadi. Psixolog diagnostika natijalari asosida pedagoglarga tavsiyalar beradi, ota-onalar bilan suhbatlar o‘tkazadi va korreksion tadbirlarni birgalikda amalga oshiradi. Natijada o‘quvchi rivojlanishini qo‘llab-quvvatlovchi yagona pedagogik-psixologik muhit shakllanadi.

Psixologik xizmat tizimida psixodiagnostika eng muhim va asosiy yo‘nalishlardan biri hisoblanadi. Chunki har qanday psixologik faoliyat, jumladan profilaktik yoki korreksion ishlar, avvalo shaxsning psixologik xususiyatlarini chuqur o‘rganish va mavjud holatini aniqlashdan boshlanadi. Psixodiagnostika o‘quvchilar shaxsini har tomonlama tahlil qilish, ularning qobiliyatlari, qiziqishlari, emotsional holati, motivatsiyasi, xarakter xususiyatlari hamda ijtimoiy munosabatlarini o‘rganishga xizmat qiladi. Integratsiyalashgan modelda diagnostika faqat ma’lumot yig‘ish vositasi emas, balki keyingi profilaktik va korreksion faoliyat uchun mustahkam asos vazifasini bajaradi. Zamonaviy ta’lim muassasalarida o‘quvchilar sonining ko‘pligi, ijtimoiy muhitning murakkablashuvi hamda axborot oqimining kuchayishi natijasida bolalar va o‘smirlarning ruhiy holatida turli o‘zgarishlar kuzatilmoqda. Ayrim o‘quvchilarda o‘qishga bo‘lgan qiziqishning pasayishi, emotsional zo‘riqish, xavotirlanish, tajovuzkorlik, o‘ziga ishonchsizlik yoki ijtimoiy moslashuv bilan bog‘liq qiyinchiliklar yuzaga kelishi mumkin. Bunday holatlarni o‘z vaqtida aniqlash psixologik xizmatning muhim vazifasi hisoblanadi. Psixodiagnostika aynan mana shu vazifani amalga oshirish imkonini beradi.

Integratsiyalashgan modelda diagnostik faoliyat muntazam va tizimli ravishda olib boriladi. Psixolog o‘quv yilining boshida, o‘rtalarida va yakunida turli psixologik metodikalardan foydalanib monitoring ishlarini tashkil etadi. Monitoring natijalari orqali o‘quvchilarning rivojlanish dinamikasi kuzatiladi. Bu esa faqat mavjud muammolarni aniqlash emas, balki kelajakda yuzaga kelishi mumkin bo‘lgan xavf omillarini oldindan bashorat qilish imkonini ham yaratadi. Shunday qilib, diagnostika profilaktik faoliyatning ilmiy asosini tashkil qiladi. Psixodiagnostika jarayonida kuzatish, suhbat, anketa, test, sotsiometriya, ekspert baholash va boshqa metodlardan foydalaniladi. Har bir metod o‘quvchi shaxsining ma’lum bir jihatini o‘rganishga xizmat qiladi. Masalan, kuzatish orqali o‘quvchining tabiiy sharoitdagi xulq-atvori o‘rganilsa, suhbat yordamida uning ichki kechinmalari va munosabatlari aniqlanadi. Test metodlari esa intellektual rivojlanish, shaxs xususiyatlari yoki emotsional holat haqida aniqroq ma’lumot olish imkonini beradi. Bir nechta metodlarning uyg‘un qo‘llanilishi diagnostika natijalarining ishonchliligini oshiradi.

Integratsiyalashgan modelda diagnostika natijalari alohida hujjat sifatida qolib ketmaydi. Ular asosida profilaktik va korreksion dasturlar ishlab chiqiladi. Misol uchun, agar diagnostika natijasida sinf o‘quvchilarida yuqori darajadagi xavotirlanish holati aniqlansa, psixolog emotsional barqarorlikni rivojlantirishga qaratilgan profilaktik treninglar tashkil etadi. Agar ayrim o‘quvchilarda muloqot qiyinchiliklari yoki agressiv xatti-harakatlar kuzatilsa, ular bilan individual yoki guruhli korreksion mashg‘ulotlar olib boriladi. Demak, diagnostika natijalari amaliy faoliyatning yo‘nalishini belgilovchi asosiy omil sifatida namoyon bo‘ladi.

Psixodiagnostika faqat muammoni aniqlash emas, balki o‘quvchilarning ijobiy tomonlarini ochib berish vazifasini ham bajaradi. Har bir bolada ma’lum qobiliyat, iste’dod yoki rivojlanish imkoniyatlari mavjud. Diagnostik tadqiqotlar ushbu imkoniyatlarni aniqlashga yordam beradi va ularni rivojlantirish bo‘yicha tavsiyalar ishlab chiqishga zamin yaratadi. Natijada psixologik xizmat faqat muammolar bilan ishlovchi tizim emas, balki shaxsning salohiyatini rivojlantiruvchi tizim sifatida ham faoliyat yuritadi. Shuningdek, diagnostika natijalari pedagoglar va ota-onalar bilan hamkorlikni samarali tashkil etishda muhim ahamiyat kasb etadi. O‘quvchi rivojlanishidagi ayrim qiyinchiliklar oilaviy muhit, tarbiya usullari yoki sinf jamoasidagi munosabatlar bilan bog‘liq bo‘lishi mumkin. Psixolog olingan ma’lumotlarni tahlil qilib, ota-onalar va o‘qituvchilarga aniq tavsiyalar beradi. Bu esa muammolarning sabablarini bartaraf etishga va o‘quvchining har tomonlama rivojlanishiga ko‘maklashadi.

Shunday qilib, psixodiagnostika integratsiyalashgan modelning boshlang‘ich va eng muhim bo‘g‘ini hisoblanadi. Aynan diagnostik ma’lumotlar asosida profilaktik va korreksion faoliyat rejalashtiriladi, psixologik yordamning samaradorligi oshiriladi hamda o‘quvchilarning ruhiy salomatligini ta’minlash uchun zarur sharoitlar yaratiladi. Diagnostika, profilaktika va korreksiyaning uzviy bog‘liqligi psixologik xizmatni yanada samarali va natijador tizimga aylantiradi. Psixoprofilaktik faoliyatning asosiy maqsadi o‘quvchilarning psixologik rivojlanishiga salbiy ta’sir ko‘rsatishi mumkin bo‘lgan omillarni kamaytirish va sog‘lom rivojlanish uchun qulay sharoit yaratishdan iborat. Ta’lim jarayonida o‘quvchilar turli stressli vaziyatlarga duch kelishlari mumkin. O‘quv yuklamalarining ortishi, tengdoshlar bilan munosabatlardagi qiyinchiliklar, oilaviy muammolar, internet va ijtimoiy tarmoqlarning salbiy ta’siri kabi omillar o‘quvchilarning emotsional holatiga salbiy ta’sir ko‘rsatadi. Agar bunday omillar o‘z vaqtida aniqlanmasa va ularga e’tibor qaratilmasa, turli psixologik muammolar yuzaga kelishi mumkin. Psixoprofilaktika aynan shu xavfning oldini olishga xizmat qiladi.

Integratsiyalashgan modelda profilaktik tadbirlar diagnostika natijalariga asoslanadi. Psixolog o‘quvchilar orasida o‘tkazilgan psixodiagnostik tadqiqotlar orqali qaysi muammolar ko‘proq uchrayotganini aniqlaydi va shu asosda maqsadli profilaktik dasturlar ishlab chiqadi. Masalan, agar o‘quvchilarda xavotirlanish darajasi yuqori ekanligi aniqlansa, ularda stressni boshqarish va emotsional barqarorlikni rivojlantirishga qaratilgan treninglar tashkil etiladi. Agar sinf jamoasida nizolar ko‘p kuzatilsa, kommunikativ ko‘nikmalarni rivojlantirish va jamoaviy hamkorlikni mustahkamlash bo‘yicha mashg‘ulotlar o‘tkaziladi. Psixoprofilaktik ishlar individual, guruhli va ommaviy shakllarda amalga oshirilishi mumkin. Individual profilaktika ayrim o‘quvchilarning ehtiyojlariga mos ravishda tashkil qilinadi. Guruhli profilaktik mashg‘ulotlarda esa bir xil muammolarga ega bo‘lgan o‘quvchilar bilan ishlanadi. Ommaviy profilaktika esa butun sinf, maktab yoki ota-onalar jamoasini qamrab oluvchi tadbirlarni o‘z ichiga oladi. Psixologik seminarlar, davra suhbatlari, treninglar, ma’naviy-ma’rifiy uchrashuvlar va psixologik aksiyalar profilaktik faoliyatning keng tarqalgan shakllaridan hisoblanadi. Ta’lim muassasasida sog‘lom psixologik muhit yaratish ham profilaktikaning muhim yo‘nalishlaridan biridir. Sog‘lom psixologik muhit mavjud bo‘lgan jamoada o‘quvchilar o‘zlarini xavfsiz his qiladilar, erkin fikr bildiradilar va o‘z imkoniyatlarini namoyon etishga intiladilar. Aksincha, salbiy psixologik muhit o‘quvchilarda qo‘rquv, ishonchsizlik, tushkunlik va tajovuzkorlik kabi holatlarning shakllanishiga sabab bo‘lishi mumkin. Shu sababli psixolog pedagoglar bilan hamkorlikda sinf va maktab jamoasida ijobiy munosabatlarni shakllantirish ustida ishlaydi.

Profilaktik faoliyatda ota-onalar bilan ishlash ham alohida ahamiyatga ega. Oila bolaning shaxs sifatida shakllanishida hal qiluvchi rol o‘ynaydi. Ota-onalarning tarbiya uslubi, oiladagi munosabatlar va psixologik muhit o‘quvchining ruhiy rivojlanishiga bevosita ta’sir ko‘rsatadi. Shu sababli psixolog ota-onalar uchun psixologik ma’rifat ishlari, seminarlar va maslahatlar tashkil etadi. Ota-onalarga farzandlar bilan samarali muloqot qilish, ularning emotsional ehtiyojlarini tushunish va psixologik qo‘llab-quvvatlash bo‘yicha tavsiyalar beriladi. Bu esa oilada sog‘lom tarbiyaviy muhitni shakllantirishga yordam beradi. Psixoprofilaktika faoliyatining yana bir muhim vazifasi o‘quvchilarda hayotiy ko‘nikmalarni rivojlantirishdan iborat. Bunday ko‘nikmalar qatoriga muammolarni hal qilish, qaror qabul qilish, stressni boshqarish, o‘z hissiyotlarini nazorat qilish, samarali muloqot qilish va konfliktlarni tinch yo‘l bilan hal etish kiradi. Ushbu ko‘nikmalar rivojlangan o‘quvchilar turli qiyinchiliklarni yengib o‘tishga qodir bo‘ladilar va ruhiy jihatdan barqarorroq bo‘ladilar. Natijada ularning ta’limdagi muvaffaqiyati ham oshadi. Shunday qilib, psixoprofilaktik faoliyat integratsiyalashgan modelning ajralmas qismi hisoblanadi. U psixologik muammolarning yuzaga kelishini oldini olish, o‘quvchilarning sog‘lom rivojlanishini ta’minlash va ta’lim muhitida ijobiy psixologik sharoit yaratishga xizmat qiladi. Diagnostika orqali aniqlangan ma’lumotlar profilaktik faoliyatning mazmunini belgilaydi, profilaktika esa korreksion ishlarga bo‘lgan ehtiyojni kamaytiradi va psixologik xizmat samaradorligini oshiradi. Psixologik xizmat tizimida psixokorreksion faoliyat o‘quvchilarda aniqlangan psixologik muammolarni bartaraf etish, ularning ruhiy rivojlanishidagi mavjud qiyinchiliklarni kamaytirish hamda shaxsiy imkoniyatlarini rivojlantirishga qaratilgan muhim

yo‘nalish hisoblanadi. Integratsiyalashgan modelda korreksion ishlar diagnostika va profilaktika faoliyatining mantiqiy davomi sifatida namoyon bo‘ladi. Diagnostika jarayonida aniqlangan muammolar va xavf omillari korreksion dasturlarni ishlab chiqish uchun asos bo‘lib xizmat qiladi. Shu sababli psixokorreksiya psixologik xizmatning eng amaliy va natijaga yo‘naltirilgan bo‘g‘inlaridan biri hisoblanadi.

Ta’lim muassasalarida o‘quvchilarda turli psixologik qiyinchiliklar uchrashi mumkin. Jumladan, o‘ziga ishonchsizlik, past o‘zini baholash, kommunikativ muammolar, emotsional beqarorlik, xavotirlanish, tajovuzkorlik, tortinchoqlik, motivatsiyaning pasayishi yoki moslashuv qiyinchiliklari shular jumlasidandir. Agar bunday holatlar o‘z vaqtida bartaraf etilmasa, ular o‘quvchining shaxsiy rivojlanishiga, ta’limdagi muvaffaqiyatiga va ijtimoiy munosabatlariga salbiy ta’sir ko‘rsatishi mumkin. Psixokorreksion ishlar esa ushbu muammolarni kamaytirish va o‘quvchining psixologik salomatligini tiklashga yordam beradi. Integratsiyalashgan modelda korreksion faoliyat har bir o‘quvchining individual xususiyatlari va ehtiyojlarini hisobga olgan holda tashkil etiladi. Psixolog dastlab diagnostika natijalarini chuqur tahlil qiladi, muammoning sabablarini aniqlaydi va shundan keyingina korreksion dastur ishlab chiqadi. Bu yondashuv har bir o‘quvchiga mos va samarali yordam ko‘rsatish imkonini yaratadi. Chunki bir xil muammo turli o‘quvchilarda turlicha sabablarga ega bo‘lishi mumkin. Masalan, o‘ziga ishonchsizlik ayrim hollarda oilaviy munosabatlar bilan bog‘liq bo‘lsa, boshqa hollarda tengdoshlar bilan muloqotdagi qiyinchiliklar natijasi bo‘lishi mumkin. Psixokorreksion ishlar individual va guruhli shakllarda olib boriladi. Individual korreksion mashg‘ulotlar muayyan o‘quvchining muammolariga qaratilgan bo‘lib, psixolog bilan bevosita ishlashni nazarda tutadi. Bunday mashg‘ulotlarda o‘quvchining ichki kechinmalari, hissiy holati va xulq-atvoridagi o‘zgarishlar ustida ishlanadi. Guruhli korreksion mashg‘ulotlarda esa bir xil yoki o‘xshash muammolarga ega bo‘lgan o‘quvchilar ishtirok etadi. Guruh muhiti o‘quvchilarning bir-biridan o‘rganishi, ijtimoiy ko‘nikmalarini rivojlantirishi va o‘z muammolariga yangicha nazar bilan qarashiga yordam beradi.

Psixokorreksion faoliyatda turli metod va usullardan foydalaniladi. Psixologik treninglar, art-terapiya, o‘yin terapiyasi, relaksatsiya mashqlari, kognitiv-xulqiy yondashuv elementlari, muloqot ko‘nikmalarini rivojlantirish mashqlari va emotsional boshqaruv texnikalari eng samarali usullar qatoriga kiradi. Ushbu metodlar o‘quvchilarning ichki resurslarini faollashtirish, salbiy fikrlash stereotiplarini o‘zgartirish va konstruktiv xulq-atvor shakllarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Integratsiyalashgan modelda korreksion faoliyat faqat o‘quvchining o‘zi bilan ishlash bilan cheklanmaydi. Zarurat tug‘ilganda pedagoglar va ota-onalar ham korreksion jarayonga jalb qilinadi. Chunki ayrim psixologik muammolar o‘quvchining yashash va ta’lim muhitiga bog‘liq bo‘lishi mumkin. Psixolog ota-onalarga farzandining psixologik holati haqida tavsiyalar beradi, o‘qituvchilarga esa o‘quvchi bilan samarali ishlash bo‘yicha maslahatlar taqdim etadi. Bunday hamkorlik korreksion ishlarning samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Psixologik xizmatning integratsiyalashgan modeli zamonaviy ta’lim tizimida o‘quvchilarning ruhiy salomatligini ta’minlash va ularning har tomonlama rivojlanishini qo‘llab-quvvatlashning samarali vositasi hisoblanadi. Ushbu modelning asosiy afzalligi diagnostika, profilaktika va korreksion faoliyatning yagona tizim asosida o‘zaro bog‘liq holda amalga oshirilishidadir. Bunday yondashuv psixologik xizmat faoliyatining uzluksizligini ta’minlaydi hamda o‘quvchilarning psixologik ehtiyojlariga kompleks tarzda javob berish imkoniyatini yaratadi. Natijada psixologik yordamning sifati va samaradorligi sezilarli darajada oshadi.

Integratsiyalashgan modelning samaradorligi avvalo muammolarni erta aniqlash imkoniyatida namoyon bo‘ladi. Psixodiagnostik tadqiqotlar yordamida o‘quvchilarning ruhiy holati muntazam o‘rganib boriladi, bu esa turli psixologik qiyinchiliklarni dastlabki bosqichlaridayoq aniqlashga yordam beradi. Muammo qanchalik erta aniqlansa, uni bartaraf etish shunchalik oson va samarali bo‘ladi. Shu jihatdan integratsiyalashgan model nafaqat mavjud muammolarni hal qilishga, balki ularning oldini olishga ham xizmat qiladi. Mazkur modelning yana bir muhim afzalligi individual yondashuvni ta’minlashidir. Har bir o‘quvchi o‘ziga xos psixologik xususiyatlarga ega bo‘lib, uning rivojlanish jarayoni ham individual tarzda kechadi. Integratsiyalashgan tizimda diagnostika natijalari asosida har

bir o‘quvchi uchun mos profilaktik va korreksion dasturlar ishlab chiqiladi. Bu esa psixologik yordamning aniqligi va samaradorligini oshiradi. O‘quvchi shaxsiga individual yondashuv uning o‘z imkoniyatlarini to‘liq namoyon etishiga, qobiliyatlarini rivojlantirishiga va shaxsiy muammolarini muvaffaqiyatli yengib o‘tishiga yordam beradi. Ta’lim muassasasida integratsiyalashgan modelni amalga oshirish pedagoglar, ota-onalar va psixologlar o‘rtasidagi hamkorlikni mustahkamlaydi. Psixologik muammolarni hal etishda barcha manfaatdor tomonlarning hamkorligi muhim omil hisoblanadi. Ota-onalar farzandining psixologik holati haqida yetarli ma’lumotga ega bo‘lishlari, pedagoglar esa o‘quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olgan holda ta’lim-tarbiya ishlarini tashkil etishlari lozim. Psixolog esa ushbu jarayonlarni muvofiqlashtirib, ilmiy asoslangan tavsiyalar berib boradi. Bunday hamkorlik natijasida o‘quvchi rivojlanishini qo‘llab-quvvatlovchi yagona tarbiyaviy va psixologik muhit shakllanadi.

Integratsiyalashgan modelning amaliy natijalari o‘quvchilarning emotsional barqarorligi, o‘qishga bo‘lgan motivatsiyasi va ijtimoiy moslashuv darajasining oshishida yaqqol namoyon bo‘ladi. Psixologik xizmatning barcha yo‘nalishlari uyg‘un holda olib borilganda o‘quvchilarda o‘ziga ishonch hissi kuchayadi, muloqot madaniyati rivojlanadi, stressli vaziyatlarga bardoshlilik ortadi hamda salbiy xulq-atvor shakllari kamayadi. Bu esa ta’lim sifati va tarbiya samaradorligining oshishiga xizmat qiladi. Shuningdek, integratsiyalashgan model psixologik xizmat faoliyatini ilmiy asosda tashkil etishga imkon beradi. Diagnostik ma’lumotlar, monitoring natijalari va korreksion faoliyat samaradorligini muntazam baholab borish psixologik xizmatning natijadorligini oshiradi. Psixolog o‘z faoliyatini aniq ma’lumotlarga tayangan holda rejalashtiradi va amalga oshiradi. Natijada subyektiv yondashuvlar kamayib, ilmiylik va obyektivlik tamoyillari kuchayadi.

Psixologik xizmat samaradorligini yanada oshirish uchun bir qator amaliy tavsiyalarni ilgari surish mumkin. Avvalo, ta’lim muassasalarida psixologik monitoring tizimini takomillashtirish zarur. Ikkinchidan, psixologlarning zamonaviy diagnostik va korreksion metodlarni qo‘llash bo‘yicha malakasini muntazam oshirib borish lozim. Uchinchidan, ota-onalar bilan hamkorlikni kuchaytirish va ularning psixologik madaniyatini rivojlantirish maqsadga muvofiqdir. To‘rtinchidan, o‘quvchilar uchun emotsional intellekt, stressni boshqarish va muloqot ko‘nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan profilaktik dasturlarni keng joriy etish zarur. Beshinchidan, ta’lim muassasalarida sog‘lom psixologik muhit yaratishga qaratilgan tizimli ishlarni yo‘lga qo‘yish muhim ahamiyat kasb etadi.

Xulosa qilib aytganda, psixologik xizmat jarayonida diagnostika, profilaktika va korreksion ishlarning integratsiyalashgan modeli o‘quvchilarning ruhiy salomatligini saqlash, ularning shaxsiy rivojlanishini qo‘llab-quvvatlash va ta’lim jarayonining samaradorligini oshirishda muhim ahamiyatga ega. Mazkur model psixologik xizmatning barcha yo‘nalishlarini yagona tizimga birlashtirib, muammolarni erta aniqlash, oldini olish va samarali bartaraf etish imkoniyatini yaratadi. Integratsiyalashgan yondashuv asosida tashkil etilgan psixologik xizmat ta’lim muassasalarida sog‘lom psixologik muhitni shakllantirish, o‘quvchilarning ijtimoiy moslashuvini kuchaytirish va barkamol shaxsni tarbiyalashga xizmat qiladi. Shu sababli zamonaviy ta’lim tizimida psixologik xizmat faoliyatini aynan integratsiyalashgan model asosida rivojlantirish dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro’yxati:

1. Davletshin M.G., Do‘stmuhamedova Sh.A., Mavlonov M.M., To‘ychiyeva.2005-y. 150-b
2. G‘oziev E.G‘. Umumiy psixologiya. – Toshkent: O‘qituvchi, 2010.186-b
3. S.M. Yosh va pedagogik psixologiya. – Toshkent: TDPU, 2014.150-b
4. Nishonova Z.T., Alimuhamedov S.A. Psixologik xizmat. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2017. 120-b
5. Karimova V.M. Oila psixologiyasi. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2008.
6. Lev Vygotsky. Pedagogik psixologiya. – Moskva: Pedagogika, 1991.
7. Robert S. Feldman. Development Across the Life Span. – New York: Pearson Education, 2018.152-b